

FOCUS+

ARTSENZONDERVAKANTIE

JAARVERSLAG | 2022

SAMEN DOEN WE
ZIEKENHUIZEN GROEIEN

INHOUD

VOORWOORD	2
OVER AZV	3
MISSIE - VISIE - STRATEGIE 2030	4
INTEGRITEIT	5
VEILIGHEIDSPROBLEMATIEK	6
POSTCOVIDTIJDPERK	8
NIEUW PROGRAMMA DGD	9
VISIE OP VOLKSGEZONDHEID	10
DECENTRALISATIE	12
DIGITALISERING	14
VEERKRACHT VAN DE BEVOLKING	15
SENSIBILISERING	16
ONZE ACTIES IN CIJFERS	18
WEST-AFRIKA	20
CENTRAAL-AFRIKA	26
OOST-AFRIKA	32
FINANCIËLE RESULTATEN	40
VOORUITBLIK 2023	42

VOORWOORD

Ibouraïma AOUDI, directeur van het Evangelisch ziekenhuis van Bembéréké-Sinendé, getuigt in het voorwoord van deze Focus over de samenwerking met Artsen Zonder Vakantie.

Het partnerschap tussen Artsen Zonder Vakantie (AZV) en het Evangelisch ziekenhuis van Bembéréké in Benin leidde tot een kwalitatief betere zorgverlening dankzij het opzetten van een aan de normen aangepaste spoeddienst en een diabetesafdeling. Dat de ondersteuning van AZV een meerwaarde biedt voor onze ziekenhuizen op het vlak van competentie-uitwisseling rond patiëntenzorg en versterking van de technische middelen, staat buiten kijf. We merken dat de tevredenheid van de patiënten is toegenomen. Tijdens radio-uitzendingen vangen we regelmatig feedback op in de zin van: “dankzij jullie nieuwe spoeddienst worden we snel geholpen, ook het imago van het ziekenhuis is veranderd”.

Deze stappen hadden we niet kunnen zetten zonder een goede samenwerking tussen de expert-vrijwilligers en de teams van de partnerziekenhuizen. We hebben vooral waardering

voor het feit dat deze ondersteuning door de expert-vrijwilligers plaatsvindt in een sfeer van uitwisseling van kennis en competenties.

In de Strategie 2030 stelt AZV de patiënt centraal. Het actieterrein is nog steeds het eerstelijnsreferentieziekenhuis dat het hele gezondheidsdistrict bedient. Dat is belangrijk voor ons en onze partnerziekenhuizen. We worden in dat geval begeleid in onze rol als opleidingscoach voor omliggende gezondheidscentra. Centraal hierbij staat het welzijn van de patiënt.

We wensen het hele AZV-team het allerbeste: een steeds groter netwerk van internationale expert-vrijwilligers en een toenemend aantal technische en financiële partners om de ngo te laten groeien en haar acties te bestendigen.

Ibouraïma AOUDI

OVER ARTSEN ZONDER VAKANTIE

Artsen Zonder Vakantie is een erkende ngo die bestaat uit een dynamisch netwerk van ruim 500 expert-vrijwilligers uit de gezondheidssector in België en Afrika. Samen met hun collega's zetten zij zich in voor toegankelijke, kwaliteitsvolle en veerkrachtige gezondheidszorg die afgestemd is op de concrete noden van de bevolking in de regio en die dag en nacht beschikbaar is. Tevreden patiënten, daar doen we het voor. **Omdat zorg een universeel recht is.**

De expertise van AZV op het vlak van samenwerking is gebaseerd op meer dan 40 jaar ervaring in basisdienstverlening aan referentieziekenhuizen (interne geneeskunde, basischirurgie, materniteit, pediatrie met inbegrip van alle aanverwante specialisaties) en in andere sectoroverschrijdende domeinen (biomedisch en technisch onderhoud, hygiëne en ziekenhuisbeheer, volksgezondheid en geestelijke gezondheid).

Vanuit een visie op volksgezondheid hanteert de ngo een planmatige en patiëntgeoriënteerde aanpak. Zo doet Artsen Zonder Vakantie ziekenhuizen groeien. Zo kan het zorgpersoneel zich ontwikkelen. Zo krijgen patiënten de beste zorg.

MISSIE

Kennis geneest! Artsen Zonder Vakantie versterkt de capaciteiten van haar partners in Sub-Sahara-Afrika en draagt zo bij aan een toegankelijke kwaliteitszorg voor de lokale bevolking.

VISIE

Artsen Zonder Vakantie is ervan overtuigd dat de medische partners in hun eigen gemeenschap duurzame en toegankelijke kwaliteitszorg kunnen implementeren.

Via de uitwisseling van (para)medische expertise en de organisatorische, technische en materiële ondersteuning kunnen onze Afrikaanse partners hun rol in het gezondheidssysteem efficiënter opnemen.

Mede door de inzet van onze vrijwilligers en in samenwerking met andere actoren slagen wij in dit opzet.

Onze partnerschappen steunen op een respectvolle dialoog, kennisuitwisseling met aandacht voor de lokale context en langetermijnrelaties.

STRATEGIE 2030

We bevinden ons in een snel veranderende wereld. Ook de medische wereld zit in een stroomversnelling en wordt steeds complexer. In een domein als gezondheidszorg zijn er geen pasklare oplossingen. De situaties ter plaatse vereisen een gediversifieerde aanpak waarbij internationale samenwerking meer dan ooit nodig is.

Vanuit onze visie op volksgezondheid hanteren we in onze Strategie 2030 een geïntegreerde en patiëntgeoriënteerde aanpak. We versterken de eerstelijnsreferentieziekenhuizen en andere gezondheidsactoren. We bundelen de krachten om de bevolking in de verschillende regio's toegankelijke kwaliteitszorg aan te bieden, afgestemd op de concrete noden. Tevreden patiënten, daar doen we het voor. Artsen Zonder Vakantie evolueert naar een netwerkorganisatie. Onze kracht ligt in het vrijwillige engagement van de vele zorgprofessionals en andere vrijwilligers die we in een netwerk met elkaar verbinden. Samen met ons personeelsteam – dat zich inzet om een netwerk van expert-vrijwilligers bijeen te brengen, de uitwisselingen en vormingssessies on-the-job te coachen en programma's en samenwerkingsverbanden uit te werken om de capaciteit van de referentieziekenhuizen te versterken – vormen we een ecosysteem. Zo werken we aan een zinvol en duurzaam project dat eenheid en betrokkenheid biedt, en een verbindende en verrijkende impact heeft, zowel in België als in Afrika.

INTEGRITEIT

Integriteit is een fundamentele waarde binnen het Belgische ontwikkelingshulpbeleid, zowel op financieel als moreel vlak. Artsen Zonder Vakantie ondertekende dan ook het integriteitshandvest, dat als hoeksteen voor dit beleid geldt.

Integriteit betekent voor ons respectvol omgaan met mensen en middelen. Wederzijds vertrouwen van donateurs, partners en vrijwilligers is een fundamentele waarde. De medewerkers van AZV vertalen deze basiswaarde in hun professionele omgang met de stakeholders.

Binnen onze ethische code gaan wij, net als onze partners en vrijwilligers, uit van correcte gedragsregels en omgangsvormen binnen en buiten de organisatie, zoals naar onze partners en vrijwilligers toe. Daarom is het belangrijk dat iedereen die in naam van onze organisatie handelt, de ethische code ondertekent, erkent en toepast.

Onze 5 basiswaarden vormen de leidraad voor deze ethische code:

INTEGRITEIT

VERANTWOORDELIJKHEID

VERBONDENHEID

DUURZAAMHEID

EXCELLENTIE

In 2022 werd één schending van onze ethische code vastgesteld en afgehandeld volgens onze interne procedures.

2022 : UITDAGINGEN, AANPASSINGEN EN VEERKRACHT

Veiligheidsproblematiek, afstemming op veranderingen in het nationale gezondheidsbeleid en de internationale samenwerking

AZV moet toezien op de consequente en doeltreffende inzet van haar middelen om de doelstellingen van Strategie 2030 te verwezenlijken. Net als de andere actoren binnen ontwikkelingshulp waren wij in 2022 genoodzaakt om onze activiteiten aan te passen aan de politieke, sociale en veiligheidssituaties van de partnerregio's en -landen. De aanpassingen op sociaal en politiek niveau waren nodig om onze activiteiten op één lijn te brengen met de lokale hervormingen van het gezondheidsbeleid en met het thema dekolonisatie, een van de voornaamste vraagstukken binnen ontwikkelingshulp. Zowel de ontwikkelingssamenwerking als AZV evolueren naar een sterkere professionalisering die onder meer te danken is aan de toename van het aantal en van de vakbekwaamheid van de Afrikaanse actoren.

Burkina Faso

De problematische context heeft rechtstreekse gevolgen gehad voor de organisatie van zendingen door Belgische vrijwilligers. Door het bijzonder hoge veiligheidsrisico op het grootste deel van het grondgebied (gewapende terroristische groeperingen) bleven onze interventies beperkt tot de ondersteuning van 2 partnerziekenhuizen en zijn zendingen al enkele jaren niet meer mogelijk. Er wordt gewerkt aan een Nexus-plan voor de toekomst.

Benin

AZV staat sinds 2022 in Benin officieel ingeschreven als ngo. Er werd in het land een AZV-kantoor geopend voor de hele West-Afrikaanse regio. De vergunningen die in het kader van de hervormingen in de gezondheidssector nodig zijn om het gezamenlijke DGD-programma 2022-2026 met Memisa en Keten van Hoop België te kunnen uitvoeren, werden vóór aanvang van de activiteiten in orde gebracht.

De nieuwe administratieve voorschriften rond internationale zendingen bepalen dat vóór aanvang van een zending (van 3 maanden) en bij elke internationale expertise-opdracht, een dossier ter onderzoek van alle experts moet worden ingediend bij het ministerie van Volksgezondheid. Een zending mag pas worden opgestart na goedkeuring van het dossier door de ministeriële overheid. AZV heeft deze eis ingewilligd om capaciteitsversterkende zendingen te kunnen organiseren. Deze wijziging van de procedurenormen heeft de organisatie van Belgische vrijwilligerszendingen vertraagd.

Burundi

De Burundese regering laat de inschakeling van internationale expertise enkel toe wanneer soortgelijke competenties niet voorhanden zijn in het land. Voordat we een zending mogen organiseren, moeten we een dossier indienen waarin we de komst van Belgische vrijwilligers motiveren. Het ministerie van Volksgezondheid beoogt hiermee een nieuwe vorm van strategische ontwikkelingssamenwerking waarbij volksgezondheid beschouwd wordt als een onderdeel van het systeem in zijn geheel. We hebben inmiddels drie zendingen kunnen organiseren met Belgische vrijwilligers die meegewerkt hebben aan de opmaak van nationale richtlijnen rond het ziekenvervoer en de uitwerking van een opleidingsmodule voor neonatale zorgverleners.

Oost-Congo

Door de onstabiele veiligheidssituatie in de regio is dubbele waakzaamheid geboden. Ondanks die omstandigheden hebben we onze activiteiten en de inbreng van internationale expertise kunnen voortzetten, mits aanpassingen aan de onzekere context. Concreet ging het om de organisatie van gezamenlijke zendingen, versterking van de samenwerking met Afrikaanse collega's via werkgroepen en/of verenigingen van zorgprofessionals uit België en uit de partnerlanden, alsook de organisatie van congressen, workshops enz.

2022 : UITDAGINGEN, AANPASSINGEN EN VEERKRACHT

Het postcovidtijdperk: heropstart van de zendingen en themawerkgroepen

Na een onderbreking van twee jaar werden in 2022 opnieuw internationale expertiseprojecten binnen het AZV-netwerk opgestart. Op de planning stonden 160 capaciteitsversterkende zendingen voor Belgische en Afrikaanse vrijwilligers. Deze activiteiten vormen de hoekstenen van onze werking.

Bij de organisatie van zendingen in het kader van capaciteitsopbouw waren we door de reisbeperkingen genoodzaakt om een flexibele strategie uit te werken die sterker inzet op lokale expertise. En zo geschiedde: 80% van de ingezette expertise was afkomstig uit Afrika en 20% uit Europa. Daarnaast zijn we innovatief aan de slag gegaan met gemengde zendingen. Hierbij wordt een beroep gedaan op de gezamenlijke participatie van Afrikaanse en Europese vrijwilligers. Deze aanpak biedt talloze voordelen. Zo wordt deze 'good practice' ook door andere gezondheidsactoren overwogen.

Na de versoepeling van de gezondheidsbeperkingen hebben de themawerkgroepen – uitwisseling van vaardigheden per discipline of uitwerking van aangepaste protocollen – gaandeweg hun activiteiten hernomen. Daarnaast werd binnen AZV een nieuw werkingsplan en een nieuwe structuur opgemaakt met voor elke groep een focal point.

NIEUW PROGRAMMA VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING (DGD)

Samenwerken loont!

De Belgische regering heeft haar vertrouwen in Artsen Zonder Vakantie eens te meer bekrachtigd met de toekenning van een nieuwe financiering voor de komende 5 jaar. Dat is een waardevolle erkenning van het unieke DNA van onze organisatie en onze nieuwe Strategie 2030. We hebben het nieuwe vijfjarenprogramma waarin AZV, Memisa en Keten van de Hoop de krachten bundelen, voorgelegd en hopen deze nauwe samenwerking de volgende jaren verder uit te breiden.

Ontwikkelingssamenwerking en de uitbouw van internationale partnerschappen op technisch en financieel niveau zijn belangrijk voor een maximale impact van onze interventies. We willen complementair zijn bij de ondersteuning van zorgsystemen, waarbij we streven naar een wisselwerking binnen de eerstelijnszorg, een beter doorverwijssysteem, sterkere banden tussen humanitaire noodhulpverlening en duurzame ontwikkelingshulp, enz.

DGD is een belangrijke strategische partner voor ons, ook in de toekomst. Op het terrein voeren we regelmatig overleg met de Belgische ambassades en gaan we actief op zoek naar samenwerking met andere Belgische instanties binnen de gezondheidssector, zoals Enabel, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, Fracarita Belgium, Louvain Coopération, IYAD, het Rode Kruis-Vlaanderen, ICT4Development. De regionale kantoren zijn aangesloten op internationale coördinatieplatformen en onderhouden intensief contact met internationale instellingen zoals de Europese Unie, de Wereldgezondheidsorganisatie, UNICEF en de Wereldbank. Deze contacten leverden al concrete resultaten op het terrein.

België

partner in ontwikkeling

ARTSEN ZONDER VAKANTIE
MEDECINS SANS VACANCES
MEDICSWITHOUT VACATION

KENNIS GENEEST

ONZE VISIE OP VOLKSGEZONDHEID

Operationele benadering van volksgezondheid en planmatige visie

In onze Strategie 2030 lichten we onze visie op volksgezondheid toe. Onze interventies in de partnerlanden zijn steeds meer gericht op een versterking van de gezondheidssystemen. Afhankelijk van de vraag van de partnerziekenhuizen biedt AZV op centraal niveau van het ministerie van Volksgezondheid ondersteuning bij de implementatie van richtlijnen, protocollen en andere documenten op het vlak van gezondheidsbeleid, met het oog op een landelijk draagvlak dat het districtsniveau overstijgt.

Deze benadering werd in 2022 verder uitgebreid. Zo werkte Artsen Zonder Vakantie mee aan initiatieven rond gezondheids promotie en -preventie in de gemeenschappen om de morbiditeit en mortaliteit door ziekten die specifiek voorkomen in voor Oost-Afrika, terug te dringen.

Enkele voorbeelden:

In de Burundese provincies Muramvya en Muyinga hebben we in samenwerking met de WHO en ter ondersteuning van het ministerie een project uitgerold in 2 fasen om een onbekende, zwerende huidandoening te behandelen die in 2019 was opgedoken.

In 2022 vond de eerste fase – een actieonderzoek – plaats om de voorgaande studies aan te vullen en een beter inzicht te verwerven in deze ziekte: perceptie van de gemeenschap, model van sociale contacten.

De tweede fase staat in het teken van bewustmakingsacties op gemeenschapsniveau ter preventie van de overdracht.

AZV bood ook ondersteuning aan de partnerziekenhuizen om een proactieve voorbeeldrol te spelen in het verbeteren van de volksgezondheid in hun district en in de begeleiding van het personeel in de gezondheidscentra.

Daarnaast konden de medewerkers van de medische centra in de gezondheidszones Karuzi, Muramvya en Muyinga, in samenwerking met Memisa, opleidingen volgen over het systeem van ‘door- en terugverwijzing’ met de focus op verloskundige spoedgevallen en op het onderhoud en gebruik van apparatuur.

Er vonden drie zendingen plaats met Belgische vrijwilligers die het ministerie van Volksgezondheid ondersteuning hebben geboden bij de opmaak van nationale richtlijnen inzake beheer en gebruik van ziekenwagens, bij de uitwerking van het systeem

van 'door- en terugverwijzing' en van een opleidingsmodule voor neonatologische zorgverleners.

In **Zuid-Kivu** stond AZV mee in voor een betere werking van de begeleidingsteams per district/zone. Op vraag van de themawerkgroep 'Volksgezondheid' nam professor Bart Criel – vrijwilliger bij AZV – eind 2022 deel aan een ondersteuningszending om de noden ter plaatse te lenigen. De zending vond plaats in het kader van het supervisieprogramma van het Bureau Diocésain des Œuvres Médicales (BDOM) voor de ziekenhuisdiensten in de provincie. De aanbevelingen in het verslag van deze zending vormen het uitgangspunt voor de strategische denkoefening die momenteel loopt.

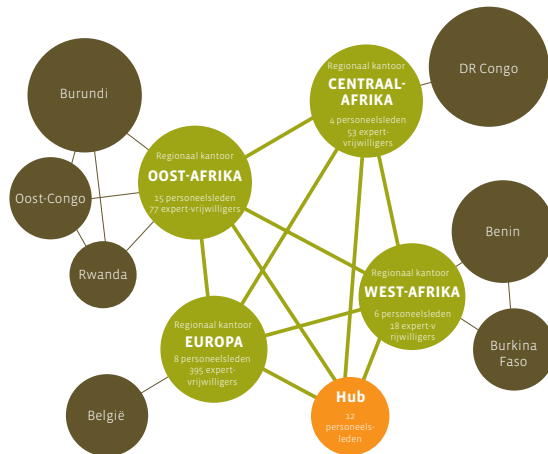
DECENTRALISATIE

Bouwen aan een gedecentraliseerde organisatie

Een goede coördinatie is van levensbelang bij de samenstelling van een netwerk van expert-vrijwilligers. De medewerkers van Artsen Zonder Vakantie (AZV) vormen de hoeksteen van het ecosysteem. Het netwerk is georganiseerd rond een hub en meerdere gedecentraliseerde regionale kantoren.

De hub in Mechelen staat in voor het overkoepelende interventiekader, de ondersteuning van de teams in de regio's en de uitwerking van de procedures, kwaliteitsbeheersystemen en interventies om de impact van AZV maximaal te versterken.

De gedecentraliseerde aanpak biedt een beter inzicht in de lokale context en behoeften, meer toe-eigening op het terrein en de mogelijkheid om het vertrouwen te winnen van de bevolking en een meer patiëntgerichte koers te volgen. Dankzij de uitrol van interventies in het kader van een representatie van AZV in de regio's kan de organisatie nauwer contact onderhouden met de lokale overheden en de afgevaardigden van internationale partners. Deze strategie leidt tot een betere verankering van de interventies en programma's die aangepast en afgestemd zijn op het plaatselijke gezondheidssysteem.

2022 stond in het teken van de oprichting en uitbouw van de regionale AZV-kantoren. Elke regionaal kantoor wordt aangestuurd door een verantwoordelijke. Deze wordt bijgestaan door medische coördinatoren die zorgen voor de samenwerking met de partnerziekenhuizen en samen met onze expert-vrijwilligers de zendingen in goede banen leiden. Elk kantoor is verantwoordelijk voor het beheer van de uitgaven van de betrokken regio. De financiële teams kregen versterking: in Burundi, Benin en Kinshasa (DR Congo) werd een nieuwe financieel manager aangeworven en in Bukavu werd het team uitgebreid met een boekhouder. Er werden opleidingen verstrekt over het geïntegreerde boekhoudsysteem en de uitvoering en optimalisering van de processen. Ondertussen zijn we ook in Benin officieel erkend als ngo. Op dit ogenblik hebben we in 4 van de 5 landen onze erkenning op zak. De aanvraag voor Rwanda is nog in behandeling.

CONTINUÏTEIT GARANDEREN VIA DIGITALISERING

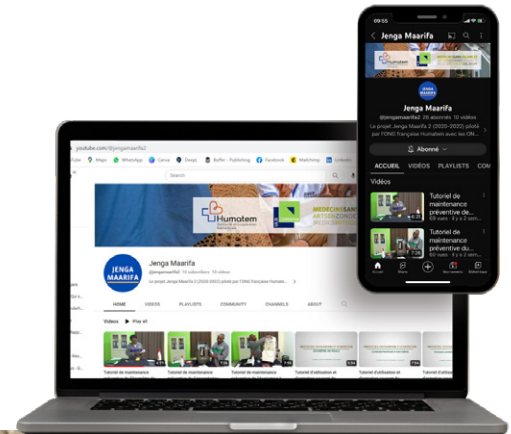
Het project Jenga Maarifa lanceert eigen YouTube-kanaal

Jenga Maarifa betekent ‘kennis opbouwen’ in het Swahili. Het Jenga Maarifa-project is een trainingsprogramma voor het gebruik en onderhoud van apparatuur. Dit competentieversterkende initiatief van de lokale actoren staat centraal in de doelstellingen van projecten in het kader van ontwikkelingsamenwerking.

Digitalisering is een van de antwoorden op de beperkingen die naar boven kwamen drijven tijdens de COVID-19-pandemie. Deze beperkingen en het gebrek aan gespecialiseerde lokale opleidingen hebben het consortium (Humatem – ULB-Cooperation – Artsen Zonder Vakantie) aangezet om in het Jenga Maarifa-project de productie van 2 reeksen van 5 videohandleidingen op te nemen. De tutorials moeten het biomedisch personeel stap voor stap begeleiden bij het preventieve onderhoud van 5 nood- en reanimatieapparaten, maar ze kunnen evenzeer nuttig zijn voor het verplegend personeel bij het gebruik en het routineonderhoud van die apparatuur.

De tutorials zijn gemaakt door Congoleze videomakers en aangepast aan de werkomgeving in ontwikkelingslanden. Het is de bedoeling dit project verder uit te bouwen, zodat het gratis beschikbaar is voor alle technici.

Ga naar het YouTube-kanaal:

TWITEHO AMAGARA : STEUNPROGRAMMA ROND DE WEERBAARHEID VAN DE BURUNDESE BEVOLKING

Het door de EU gefinancierde project Twiteho Amagara is een consortium van Artsen Zonder Vakantie, Memisa, Enabel en Louvain Coopération dat in 2022 afliep. Via Twiteho Amagara hebben we gezamenlijk bijgedragen aan de weerbaarheid van de Burundese bevolking en hun lokale gezondheidssysteem versterkt door de toegankelijkheid tot kwaliteitszorg, aangepast aan de noden van de bevolking, te verbeteren. Het programma voorzag tevens in een efficiëntere reactie op epidemieën en andere urgenties binnen de volksgezondheid.

3 jaar lang hebben we ons ingezet om de basischirurgie in de districten uit te bouwen en te versterken. Ons doel: artsen en andere zorgprofessionals chirurgische basisingrepen bijbrengen, zodat ze patiënten kunnen helpen op plaatsen waar slechts heel sporadisch, of zelfs nooit een chirurg te vinden is. Daardoor hoeven deze patiënten zich niet langer naar een verafgelegen, gespecialiseerd ziekenhuis te verplaatsen, waar ze geen toegang tot hebben. In 4 districtsziekenhuizen van het consortium (Muyinga, Giteranyi, Bubanza en Buhinga) volgden 12 zorgverleners de opleiding. Elk ziekenhuis beschikt voortaan over een gespecialiseerd operatieteam bestaande uit een chirurg, een verpleegkundige en een anesthesist. Daarnaast zijn er opgeleide hygiënisten die waken over de goede hygiënische omstandigheden tijdens chirurgische ingrepen.

We hebben eveneens onze schouders gezet onder de uitrusting en uitbreiding van de operatiezalen door onder meer aparte desinfectieruimten te voorzien voor medisch materiaal en een sas om de steriliteit te garanderen.

SENSIBILISERING

Campagne ‘Zorghelden’

Al ruim 40 jaar geven ze het beste van zichzelf: de expert-vrijwilligers van Artsen Zonder Vakantie. Ons netwerk telt meer dan 500 medische en paramedische experts in België en Afrika die zich ten volle inzetten voor toegankelijke kwaliteitszorg. Dankzij de kennisuitwisseling met de collega's en de specifieke opleidingen kunnen de zorgprofessionals hun expertise perfectioneren. Wat de zorg voor de patiënten – een universeel recht – alleen maar ten goede komt! Daarom zijn onze vrijwilligers de echte zorghelden.

Het communicatieteam heeft een campagne opgezet om onze expert-vrijwilligers letterlijk in de spotlights te zetten. Volledig in het thema van superhelden poseerden onze vrijwilligers Sabine, Souad en Alain in hun vertrouwde ‘heldenpak’, waarmee ze dag na dag hun heldendaden verrichten.

De campagne werd gedeeld in de media (sociale netwerken, Artsenkrant, MO* ...).

Dr. Alain Bokoko, anesthesist:

“Het was vooral de insteek om duurzame oplossingen te bieden voor de moeilijkheden van ziekenhuizen in Afrika die me inspireerde om bij Artsen Zonder Vakantie aan te sluiten. Kwalitatieve en patiëntgerichte medische zorg verlenen heeft een reële impact op het leven van de patiënten.”

Souad Boutkabout, chirurgisch verpleegkundige:

“Ik heb al fantastische mensen ontmoet tijdens mijn zendingen. Telkens weer ontstaat er een prachtige cultuur van wederzijds helpen en delen. Ook de samenwerking met het lokale team verliep heel vlot. Het is een mooie uitwisseling op menselijk vlak, waarbij echte vriendschappen ontstaan.”

Dr. Sabine Bleyaert, pediater:

“Met de werkgroep pediatrie werken we samen aan de opmaak van protocollen, waarmee we op het terrein aan de slag gaan. Elke pediater die op zending vertrekt, werkt volgens hetzelfde protocol. Zo creëren we uniformiteit.”

Bewustmaking van internationale solidariteit

No profit on pandemic

Oproep voor gratis toegang tot COVID-vaccins.

0,7% voor ontwikkelingshulp

Oproep i.v.m. de federale begrotingsbelofte.

Fototentoonstelling Sakife

Partnership voor hulp aan geweldslachtoffers in Oost-Congo.

Tentoonstelling Young Faces van 11.11.11

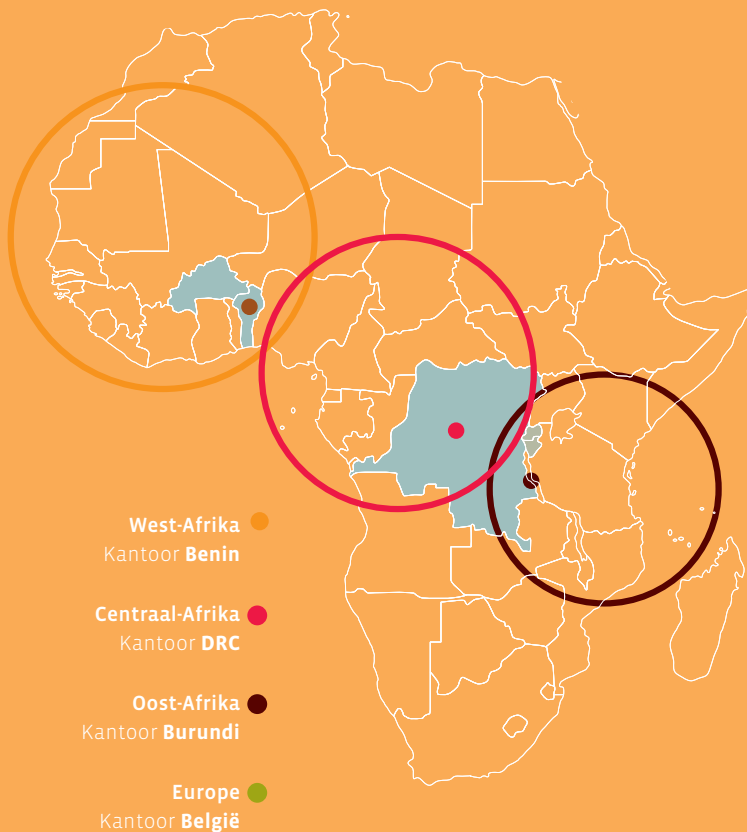
Steun voor de klimaatcampagne m.b.t. de gezondheidsproblematiek

Gezondheid voor iedereen

Uitwerking van het ambassadeurstraject: een geïntegreerd programma voor vrijwilligers die echt het verschil willen maken via maatschappelijke verandering.

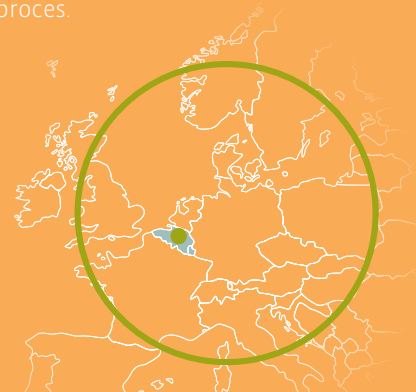
ONZE ACTIES IN CIJFERS

In meer dan 40 jaar van inzet, knowhow en partnership binnen ontwikkelingssamenwerking bracht Artsen Zonder Vakantie ruim 3000 vormingsopdrachten in situ tot stand.

We zijn actief in **4 regio's**: Europa, West-Afrika, Centraal-Afrika en Oost-Afrika. We werken samen met **42** partnerziekenhuizen en -centra, ondersteund door **30** personeelsleden en **500** expert-vrijwilligers.

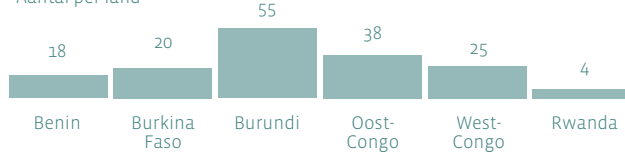
Ondanks de gezondheidscrisis en de veiligheidsproblemen kon Artsen Zonder Vakantie in 2022 meewerken aan 160 zendingen in verschillende disciplines als basischirurgie, neonatologische en verloskundige zorg en onderhoud van medische apparatuur. Via deze essentiële opleidingen kunnen de zorgverleners nieuwe kennis opdoen, betere zorg verlenen en meer levens redden. Dit is de verdienste van de Belgische en Afrikaanse expert-vrijwilligers die zij aan zij werken met het medisch en biotechnisch personeel van onze partnerziekenhuizen om hun competenties te versterken en hen te begeleiden in een duurzaam ontwikkelingsproces.

JAARVERSLAG – ZENDINGEN IN 2022

160

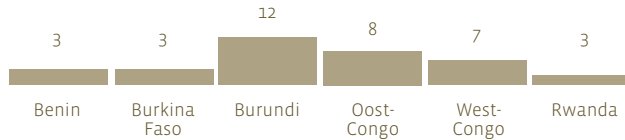
Aantal per land

AANTAL PARTNERZIEKENHUIZEN
WAAR EEN ZENDING ACTIEF IS

36

Aantal per land

AANTAL BETROKKEN
EXPERT-VRIJWILLIGERS

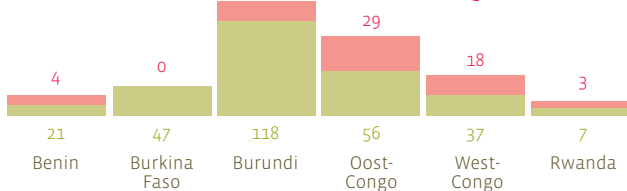
358

Afrikaanse expert-vrijwilligers

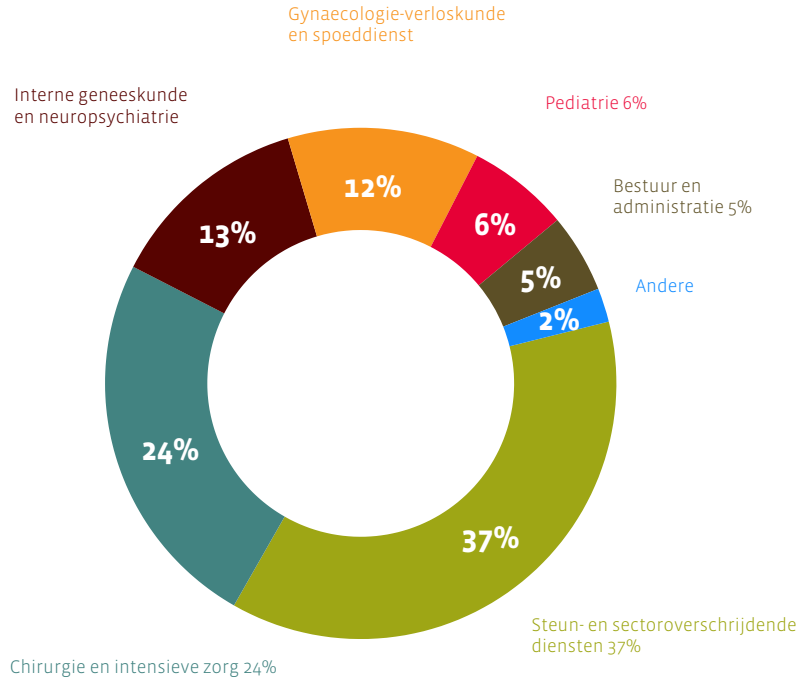
286

Belgische expert-vrijwilligers

72

AANTAL ZENDINGEN PER BASISDISCIPLINE

REGIO WEST-AFRIKA

Benin – Burkina Faso

	Bénin	Burkina Faso
Aantal activiteiten		
Capaciteitsopbouw :		
Vormingsopdrachten in situ, themaopleidingen, stages, supervisie lesgevers enz.	14	19
Opdrachten met expert-vrijwilligers	15	3
Renovatie	1	1
Voordrachten, congressen ...	2	0
Aangekocht en geleverd materiaal		
Medische apparatuur	82	617
Geneesmiddelen en verbruiksgoederen (% van het budget)	14%	3%
Partnerziekenhuizen		
Partnerziekenhuizen/land	6	3
Begunstigden		
Opgeleide personen	534	334
Patiënten (in ondersteunde ziekenhuizen)	1.596.070	980.855

Context

In 2022 hebben we de uitrol van onze Strategie 2030 geleidelijk opgestart in de regio West-Afrika. Op het programma stonden de decentralisatie (oprichting van een regionaal kantoor) en de uitbreiding van het team. Ondanks de moeilijke werkomstandigheden kon AZV haar activiteiten voortzetten in de partnercentra en -ziekenhuizen in de regio en steun blijven verlenen in de vorm van geneesmiddelen, verbruiksgoederen, medisch/technische apparatuur en uitrustingen. De officiële betrekkingen met de ministeries van Volksgezondheid en hun gedecentraliseerde structuur werden bekrachtigd waardoor we onze activiteiten konden opstarten.

De organisatie van gezamenlijke activiteiten in het kader van het EQUiTE-project dat door Enabel werd opgezet, betekende voor onze partners het begin van een concrete en waardevolle samenwerking. Ondertussen ging de uitvoering van het gezamenlijke programma 2022-2023 met de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking ook van start in Benin.

Door de visie op volksgezondheid steeds vaker in onze activiteiten te implementeren, is dit aspect aan belang toegenomen.

Highlights van 2022

Burkina Faso : vormingsessies rond spoedeisende verloskundige en neonatale totaalzorg (SONU) in het CMA (Centre médical avec antenne chirurgicale) van Houndé

15 medewerkers van de dienst materniteit en chirurgie konden 21 dagen lang theoretische en praktische opleidingen volgen over spoedeisende verloskundige en neonatale totaalzorg. Doel: hen de nodige inzichten en klinische vaardigheden bijbrengen om te reageren op spoedgevallen, zodat de patiënten kwalitatieve zorg wordt geboden vanuit een geïntegreerde en patiëntgerichte benadering.

Dit project was een uitgelezen kans om de band met de gedecentraliseerde structuren van het ministerie van Volksgezondheid en Openbare Hygiëne nauwer aan te halen. In het licht van de nieuwe administratieve procedures is dit een cruciale voorwaarde om onze activiteiten optimaal uit te voeren.

De opleiding bracht expert-vrijwilligers van AZV uit Burkina Faso bijeen (chirurgen, anesthesisten, gynaecologen, gezondheidsafgevaardigden) om een pakket technische vaardigheden aan

te leren die voldoen aan de normen inzake medische beroepspraktijken. Dit team van specialisten verbonden aan het universitair ziekenhuis van Sourou Sanou valt onder de Regionale Gezondheidsdirectie.

De opleiding werd bijgewoond door de hoofdarts van het district en de verantwoordelijke van de Regionale Gezondheidsdirectie van Hauts-Bassins. Hun felicitaties en bemoedigende woorden voor dit initiatief vormen een erkenning voor onze organisatie.

REGIO WEST-AFRIKA

Benin : de nood aan preventief onderhoud van de medische apparatuur beantwoorden

Biomedische apparatuur wordt ingezet voor medische en chirurgische zorg, diagnoses, behandelingen en revalidatie. Het onderhoud van deze uitrustingen en hun beschikbaarheid is dan ook een cruciale factor binnen een kwaliteitsvol zorgsysteem. Daarom organiseerden AZV en het project EQuiTE van Enabel een capaciteitsversterkende zending rond ziekenhuisonderhoud in het ziekenhuis van de zone Savalou-Bantè. Beide partijen stelden hierbij hun specifieke knowhow ter beschikking. De opleiding door het team van Franck Saho, ingenieur elektronica en expert-vrijwilliger bij AZV van Benin, telde 40 deelnemers. De zorgprofessionals kregen les over het gebruik en het preventieve onderhoud van prioritaire medische apparatuur, terwijl de onderhoudstechnici zowel een theoretische als praktijkgerichte bijscholing konden volgen over het opsporen van storingen in prioritaire apparatuur en het beheer van reserveonderdelen. Er werd een onderhoudsgids voor medische uitrustingen opgesteld en aan de deelnemers bezorgd.

- ▶ Activiteit georganiseerd in samenwerking met het project EQuiTE van Enabel en met financiële steun van het AFD (Frans Ontwikkelingsagentschap).
- ▶ Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

Burkina Faso : het risico op zorginfecties tot een minimum beperken

In het CMA van Dô werd een opleiding gegeven over de preventie en controle van zorggerelateerde infecties (PCIAS) om de patiënten een gezondere ziekenhuisomgeving te bieden. 45 zorgverleners namen deel aan deze opleiding door een team van deskundigen: 2 technici in ziekenhuishygiëne van het universitair ziekenhuis van Sourou Sanou, 1 overheidstechnicus sanitaire bouwkunde, 1 gezondheidspromotor van het gezondheidsdistrict Dô, 1 ingenieur sanitaire bouwkunde en 1 verantwoordelijke van het bureau voor hygiëne en desinfectering, de dienst bevordering van de volksgezondheid van de Regionale directie voor gezondheid en van openbare hygiëne van Hauts-Bassins. Alle hygiëneprocedures zijn de revue gepasseerd: handwastechiek, preventie en controle van zorggerelateerde infecties, verwerking van biomedisch afval. Tijdens de opleiding werden zowel de zorgmedewerkers als het niet-medisch personeel bewust gemaakt van de risico's verbonden aan hun job en van het belang om de normatieve praktijken op het vlak van PCIAS na te leven. Alle afdelingen van het CMA namen kennis van de procedures, protocollen en de handleiding inzake ziekenhuishygiëne.

Voorts werd de spoedafdeling uitgerust met hygiënisch materiaal (vuilnisbakken, laarzen, handdoeken enz.).

REGIO WEST-AFRIKA

Benin : het kraampersoneel meer bevoegdheden geven en optimaal inzetten

Tijdens eenzelfde zending hebben drie groepen met expert-vrijwilligers het ziekenhuis van Bassila ondersteuning geboden bij het evalueren en opleiden van het kraampersoneel. De thema's waren verloskundige zorg en neonatale spoedingrepen met specifieke aandacht voor vacuümextractie. Op het programma: coaching voor vroedvrouwen, opleiding door een kinesitherapeute en expert-vrijwilligster van AZV voor het kraampersoneel rond de voorbereiding van het perineum en de aanwijzingen bij urogynaecologische revalidatie. Daarnaast heeft Eve Amoule Houenassi, kwaliteitsdeskundige en expert-vrijwilligster bij AZV, 2 ziekenhuismedewerkers van de afdeling opgeleid in het gebruik van tools voor kwaliteitsmanagement met het oog op een betere werkomgeving, een hogere productiviteit, meer veiligheid, betere prestaties en een verankering van de goede praktijken. Op praktisch vlak was er ook een oefening waarbij de kraamafdeling werd gereinigd en in zones verdeeld. Om de afdeling aan te passen aan de normen, en aldus de nodige zorgverlening te kunnen verstrekken, werd technisch en medisch materiaal aangeleverd. Dit initiatief werd op prijs gesteld door de lokale autoriteiten die zich bewust zijn van de reikwijdte en het belang van de zending om het sterftcijfer in het ziekenhuis te verlagen.

▶ Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

Bénin : de bevolking bewustmaken van de kwaliteitszorg in de ziekenhuizen

In het partnerziekenhuis van Bassila heeft AZV in het kader van haar visie op volksgezondheid ingezet op de synergie tussen ziekenhuis en bevolking. De actoren van het gezondheidsdistrict en de vertegenwoordigers van de bevolking van Bassila hebben hierover overleg gepleegd. Het doel was de bevolking te overtuigen van het belang van kwaliteitszorg en van het zorgaanbod in het ziekenhuis in dat kader. De bevolking heeft er nog steeds de gewoonte om traditionele genezers te raadplegen, waardoor de patiënten vaak te laat en in slechte toestand in het ziekenhuis aankomen. Door een gebrek aan informatie heerst er nog te weinig vertrouwen in het ziekenhuis. Bijzondere aandacht werd besteed aan de opvolging van zwangerschappen, thuisbevallingen, de werking van het ziekenhuis en de omgang met bezoekers. Dankzij deze bewustmakings sessie kon de wisselwerking tussen het ziekenhuis en de gezondheidsactoren worden versterkt, waarbij van deze laatste wordt verwacht dat ze de informatie doorspelen aan de gemeenschap.

Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

REGIO CENTRAAL-AFRIKA

Centraal en westelijk deel van DR Congo

Context

De Centraal-Afrikaanse regio (centraal en westelijk deel van DR Congo) bestrijkt de provincies Kinshasa, Centraal-Congo, Kwango, Kwilu en Sankuru. Deze 5 provincies tellen 8 partnerziekenhuizen van Artsen Zonder Vakantie. De reorganisatie van het kantoor in 2022 met de aanstelling van een nieuw team zorgde voor enige vertraging in de activiteiten.

Verschillende Belgische en Afrikaanse expert-vrijwilligers slaagden er evenwel in om 26 activiteiten rond capaciteitsopbouw tot stand te brengen met levering van biomedische apparatuur en materialen, geneesmiddelen en verbruiksgoederen om de opleidingen in situ te optimaliseren.

Dankzij deze activiteiten kon het nieuwe team de concepten van volksgezondheid in de werkzaamheden opnemen, onder meer door een uitbreiding van het systeem 'door- en terugverwijzing' tussen de partnerziekenhuizen en de gezondheidscentra.

Om de samenwerking met de partnerziekenhuizen te formaliseren werd trouwens met elk van hen en met het Bureau Diocésain des Œuvres Médicales Kisantu een overeenkomst ondertekend in het kader van het gemeenschappelijke DGD-programma 2022-2026 (Memisa, Artsen zonder Vakantie en Keten van Hoop). Dit programma moet de wisselwerking van de interventies op het terrein versterken.

Aantal activiteiten

Capaciteitsopbouw: vormingsopdrachten in situ, themaopleidingen, stages, supervisie lesgevers enz.	26
Zendingen in het kader van follow-up en evaluatie	3
Opdrachten met expert-vrijwilligers	28
Renovatie	3

Aangekocht en geleverd materiaal

Medische apparatuur	430
Geneesmiddelen en verbruiksgoederen (% van het budget)	6,30%

Partnerziekenhuizen

Totaal ziekenhuizen/land	8
--------------------------	---

Begunstigden

Opgeleide personen	561
--------------------	-----

Highlights van 2022

Vorming rond spoedverloskunde en neonatologie

Voor het ziekenhuis van Popokabaka – dat in het verleden kampte met een hoge kraambedsterfte – was een verloskundige en neonatale spoeddienst een absolute prioriteit. Ook de kwaliteit van de prenatale raadplegingen liet te wensen over. Daarom gaf het ziekenhuis aan dat een capaciteitsopbouw van het personeel met een opleiding in verloskundige en neonatale zorg wenselijk was. Om de benadering vanuit volksgezondheid in dit project te integreren, heeft AZV de medewerkers van de gezondheidscentra bij deze vorming betrokken om hun competenties te versterken en het systeem van ‘door- en terugverwijzing’ te verbeteren. De vierdaagse vorming bestond uit een theoretisch en praktisch luik en sloot aan op het streven naar duurzame ontwikkelingshulp.

73 medewerkers namen deel aan de vorming met als doel: minder

complicaties bij de bevallingen door een beter doorverwijssysteem en bijgevolg een lager sterftecijfer onder de moeders en pasgeborenen. Bijzondere aandacht ging uit naar monitoring van de arbeid aan de hand van een partogram, preventie, etiologie en behandeling van postpartumbloedingen, manuele afhaling van de placenta, behandeling van ernstige pre-eclampsie en eclampsie, inclusief het gebruik van magnesiumsulfaat, raadplegingen in geval van onvruchtbaarheid en diagnosticering van de mogelijke oorzaken, ovariële dystrofieën.

Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

REGIO CENTRAAL-AFRIKA

Bouw van een verbrandingsoven voor een betere ziekenhuishygiëne

Aan het ziekenhuis van Gombe Matadi werd een patiëntgericht subsidieprogramma toegekend (derde betaler) voor materiële steun en opleidingszendingen van AZV. De gemiddelde bedbezetting steeg van 34% in 2018 naar meer dan 94% op heden. Door de vlottere toegankelijkheid en hogere zorgkwaliteit konden meer patiënten gebruikmaken van de verschillende diensten van het ziekenhuis. Deze positieve evolutie heeft evenwel ook een nadeel: meer patiënten betekent immers ook meer afval. De toename wordt geschat op meer dan 400 kilo afval per dag. Bij gebrek aan een specifieke verbrandingsinstallatie werd het afval gewoon in een put in de grond verbrand. Deze manier van werken zorgde voor een verhoogd risico op besmetting en milieuvervuiling. Daarom financierde AZV integraal de bouw van een verbrandingsinstallatie door een gespecialiseerd lokaal bedrijf. Deze installatie verbetert zowel de zorgkwaliteit als de hygiënische kwaliteitsindicatoren, en vormt een meerwaarde voor de ziekenhuishygiëne en de zorgkwaliteit voor de gemeenschap.

Opleidingen om kindersterfte in te dijken

Het kinderziekenhuis van Kalembe Lembe is het enige openbare ziekenhuis dat gespecialiseerd is in pediatrie in de stad en provincie Kinshasa, zelfs in de DRC. De kinderen die er worden verzorgd, komen uit alle provincies en uit de buurlanden. AZV zet zich sinds 2002 actief in om de zorgkwaliteit te verbeteren door opleidingszendingen te organiseren rond intensieve zorg en pediatrische chirurgie.

De chirurgische afdeling van dit ziekenhuis moet zo uitgroeien tot een volwaardige referentie voor de DRC. Met deze ambitie beoogt AZV een daling van het sterftecijfer van de opgenomen kinderen en vooral van de kinderen die voor chirurgische ingrepen werden overge-

bracht vanuit andere gezondheidsstructuren. Het is dan ook in die context dat AZV een opleidingszending rond pediatrische chirurgie voor urologische en spijsverteringsaandoeningen heeft opgezet. Tijdens de opleiding kwamen 25 zware ingrepen aan bod, zoals hypospadias, anorectale misvorming, fimosis, colostomie, ziekte van Hirschsprung, leverabcessen, testiculaire torsie, resterende voorhuid na besnijdenis enz.

Dit initiatief was bedoeld om de autonomie van het chirurgische team van het kinderziekenhuis te versterken, naast een bijdrage leveren aan kwaliteitszorg voor de bevolking en aan het streven naar duurzame ontwikkelingshulp.

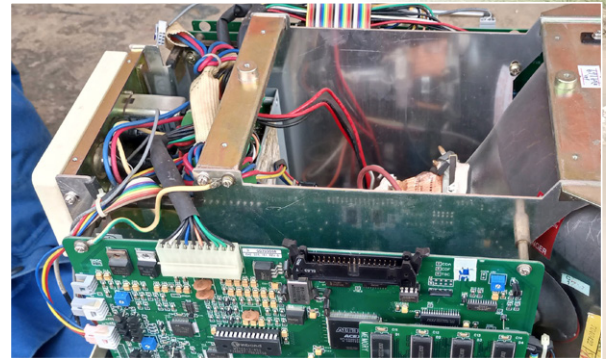
REGIO CENTRAAL-AFRIKA

Onderhoud van biomedische apparatuur

Het onderhoud van biomedische apparatuur is een groot probleem in de meeste Afrikaanse landen. Deze zorgwekkende situatie is te wijten aan de verscheidenheid en bedenkelijke kwaliteit van de medische uitrustingen, het gebrek aan basisvoorwaarden voor goed onderhoud van de apparatuur (gebouwen in slechte staat enz.), de beperkte beschikbaarheid van reserveonderdelen en verbruiksgoederen, de eerder gebrekkige opleiding van de technici en de gebruikers, en het karige budget voor onderhoud. De aanwezige uitrustingen zijn over het algemeen slecht onderhouden en vaak buiten gebruik of verouderd.

Kwaliteitszorg is onmogelijk zonder degelijk werkende apparatuur. Om deze enorme uitdaging aan te gaan, organiseerde AZV verschillende opleidingszendingen, onder meer in het ziekenhuis van Gombe Matadi, Popokabaka, Mosango en Kasango Lunda waar het biomedisch personeel werd opgeleid in het gebruik en onderhoud van medische apparatuur. Deze zendingen voldeden aan de doelstelling van duurzame ontwikkelingshulp. Ze droegen eveneens bij aan de permanente bijscholing van de gezondheidswerkers en een betere zorgverlening voor de patiënten.

▶ Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

REGIO OOST-AFRIKA

Oost-Congo – Rwanda – Burundi

	Oost-Congo	Rwanda	Burundi
Aantal activiteiten			
Capaciteitsopbouw: vormingsopdrachten in situ, themaopleidingen, stages, supervisie lesgevers enz.	38	4	53
Opdrachten met expert-vrijwilligers	38	4	53
Renovatie	5		1
Voordrachten, congressen ...	1		1
Totaal activiteiten/land	82	8	108
Aangekocht en geleverd materiaal			
Medische apparatuur	28	8	38
Geneesmiddelen en verbruiksgoederen (% van het budget)	5,90%	10,36%	-
Partnerziekenhuizen			
Partnerziekenhuizen	7	3	13
Begunstigden			
Opgeleide personen	516	48	1.014
Patiënten (in ondersteunde ziekenhuizen)	1.659.781		3.706.049

Context

Artsen Zonder Vakantie (AZV) is actief in 23 partnerziekenhuizen en -centra in de regio Oost-Afrika (13 in Burundi, 7 in Oost-Congo en 3 in Rwanda). Samen met deze partners wordt een traject van capaciteitsopbouw uitgestippeld.

De regio Oost-Afrika wordt gecoördineerd vanuit het regionale kantoor in Burundi, met steun van lokale medewerkers en een netwerk van expert-vrijwilligers.

De activiteiten worden gefinancierd met middelen afkomstig van AZV, van de partnerziekenhuizen, maar ook met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en andere partners, zoals het eigen fonds, de EU, Enabel, de WHO, het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken, de ngo Renaissance en de vzw Vleugels van Hoop.

In 2022 ging het nieuwe programma gesteund door de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking (DGD) van start. Aangezien het groen licht voor dit strategische partnerschap op zich liet wachten, liep de organisatie van zendingen met expert-vrijwilligers enige vertraging op.

Ook de gezondheidsbeperkingen en de weerslag van de COVID-pandemie hadden gevolgen voor de verplaatsingen en de uitrol van de activiteiten.

Burundi kreeg af te rekenen met een brandstoftekort en in het centrale noorden van het land dook een ziekte op met zwerende wonden zonder aanwijsbare herkomst. Als positieve noot geven

we nog mee dat we nieuwe samenwerkingsverbanden hebben opgestart met de WHO en Enabel.

Oost-Congo, meer bepaald Noord-Kivu, werd hevig getroffen door oorlog en vijandigheden die de veiligheid in de regio in het gedrang brengen.

Dat neemt niet weg dat er schoorvoetend nieuwe gemengde zendingen worden opgestart met inzet van Afrikaanse én Europese vrijwilligers. Op de plaatsen waar de overheid het toelaat, worden de zendingen met Europese expert-vrijwilligers hervat en duiken steeds meer initiatieven met lokale expert-vrijwilligers op.

REGIO OOST-AFRIKA **Burundi**

Highlights van 2022

Mensen behandelen met zwerende wonden van onbekende herkomst

In een aantal gezondheidsdistricten in het centrale noorden van Burundi (Muramvya, Muyinga, Kirundo) woedt sinds 2019 een ziekte die zwerende wonden veroorzaakt en dreigt uit te deinen naar andere provincies (Mwaro en Makamba).

De aandoening begint met een huidletseltje – blaasje of knobbeltje – op de onderste ledematen dat bij spontaan openbarsten of krabben een diepere wonde veroorzaakt die zich ook qua omtrek uitbreidt. Vervolgens ontstaan er invretende wonden die uiteindelijk tot handicaps kunnen leiden. De ziekte slaat toe bij kinderen tussen 5 en 14 jaar, en brengt hun welzijn, onderwijskansen en ontwikkeling in gevaar. Het onheil tast ook de economische situatie van het gezin aan.

Aangezien de oorzaak van de aandoening onbekend is en de gezondheidswerkers geen pasklaar therapeutisch antwoord hebben, nemen de mensen hun toevlucht tot zelfmedicatie. De behandeling hangt af

van de toestand van de wonde, variërend van gewoon uitwassen, plaatselijk ontsmetten tot insnijden en huidtransplantatie. Ook het gebruik van antibiotica behoort tot de mogelijkheden. Bovenop de torenhoge uitgaven voor de gezinnen riskeert de

patiënt eveneens resistent te worden tegen antibiotica. Om de getroffen bevolking te helpen startte AZV een proefproject op dat door WHO Burundi wordt gefinancierd. Doel: de bevolking bewustmaken van de oorsprong en de manier van overdracht. De ziekenhuizen en gezondheidscentra werden bijgestaan om ter plaatse de nodige

zorg te kunnen verstrekken.

Deze aanpak heeft de integratie van de zorg in de verschillende niveaus van het lokale gezondheidssysteem mogelijk gemaakt. In de aanloop van dit project heeft AZV aan de hand van een operationele studie onderzoek gedaan naar de manier van overdracht en een bewustmakingscampagne rond preventie uitgewerkt.

Daarnaast voorzag AZV in opleidingen voor gezondheidswerkers uit de gemeenschappen, gezondheidscentra en districtsziekenhuizen rond medisch-technische handelingen en het systeem van ‘door- en terugverwijzing’ om een permanente behandeling van de patiënten te garanderen. Dit in combinatie met ondersteuning via uitrustingen, geneesmiddelen en verbruiksgoederen.

Het proefproject past binnen de visie op volksgezondheid, met aandacht voor het duurzaamheidsaspect via de verwerking van biomedisch afval.

▶ Met steun van WHO Burundi

Nationale hulp bij het beheer van patiëntenvervoer en zorg voor patiënten

AZV heeft het Burundese ministerie van Volksgezondheid hulp geboden bij de implementatie van nationale richtlijnen voor het gebruik en beheer van ziekenwagens. De ngo wil zo bijdragen aan een sterker systeem van ‘door- en terugverwijzing’ op alle niveaus van het gezondheidssysteem. Deze ondersteuning werd opgezet om de zorgcontinuïteit van de patiënten tussen de verschillende zorgstructuren onderling te optimaliseren, en om het aanbod van essentiële gezondheidsdiensten op te trekken, vooral voor de kwetsbare bevolkingsgroepen.

Met steun van technische en financiële partners heeft het Burundese ministerie van Volksgezondheid en bestrijding van aids nieuwe ziekenwagens aangekocht voor een aantal gezondheidsdistricten in het land.

Aan AZV werd gevraagd om de richtlijnen uit te werken en de nodige opleidingen te voorzien om het patiëntenvervoer optimaal te laten verlopen. De onderlinge afstemming en coördinatie tussen de verschillende gezondheidsinstellingen vormen

immers een wezenlijk onderdeel binnen de verwachte zorgcontinuïteit.

De ziekenwagens werden blijkbaar niet met kennis van zaken gebruikt. Ze waren niet naar behoren of in goede staat onderhouden, en werden ook voor andere doeleinden ingezet. De verplichte uitrustingen ontbraken en het personeel was onvoldoende opgeleid om tijdens de verplaatsingen te kunnen ingrijpen of de patiënten in leven te houden. Met die vaststellingen voor ogen besliste AZV om het ministerie ter hulp te schieten door een regelgeving uit te werken om de ziekenwagens 24/24 in het hele land te laten rijden, volgens de vereiste normen en met opgeleid personeel.

Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

REGIO OOST-AFRIKA Oost-Congo en Rwanda

Boekhouding en hr voor een beter intern ziekenhuismanagement

AZV biedt ook ondersteuning bij het organisatorische beheer van haar partnerziekenhuizen om bij te dragen aan hun ontwikkeling tot autonome partners. Verantwoording afleggen is een van de basisbeginselen van goed bestuur. Het management van partnerziekenhuizen en -centra is verantwoordelijk voor de traceerbaarheid en overdracht van beleidsgegevens.

Medewerkers van de partnerziekenhuizen in Zuid-Kivu konden een cursus boekhouding volgen over het OHADA-systeem (Organisatie voor de harmonisering van het zakenrecht in Afrika) dat bedoeld is om de boekhoudkundige verrichtingen te structureren en te standaardiseren. Opdat de overheid de boekhoudkundige overzichten zou kunnen verwerken, moeten deze aan de opgelegde normen voldoen. Het was de bedoeling om in alle partnerstructuren in de regio een gezamenlijk en transparant systeem in te voeren. Het systeem biedt de ziekenhuizen ook de mogelijkheid om hun geldstromen te beheren, hun financiële en boekhoudkundige verrichtingen te traceren, aan voorraadbeheer (geneesmiddelen, leveringen enz.) te doen en hun personeelsbeleid aan te sturen volgens de Congolese regelgeving.

In totaal werden 34 dienstverleners, administratieve en boekhoudkundige managers, bijgeschoold op het gebied van administratief en financieel beheer.

Ook hr-management is een essentiële schakel voor de goede organisatie van een ziekenhuis. AZV heeft vanuit die

optiek een opleiding aangeboden over motivatiefactoren, contractbeheer, omgaan met moeilijke mensen binnen een team, personeelsaanwerving en prestatie management. Aspecten als teamwork en rendement op individueel en groepsniveau kregen hierbij speciale aandacht. Na afloop van de opleiding beloofden de partnerstructuren de verworven inzichten te gebruiken om efficiënter personeel te werven en aan te sturen.

Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

Bouw van een ruimte voor de verwerking van biomedisch afval

De omgang met medisch en bio-medisch afval (inzameling, vervoer, opslag en vernietiging) vormt een ernstig gezondheidsrisico voor het zorgpersoneel, de patiënten en het milieu. De materialen stellen de gezondheidswerkers, het onderhoudspersoneel en de patiënten bloot aan het risico op nosocomiale infecties zoals hiv/aids, hepatitis B en andere aandoeningen. Door de afwezigheid van een beheersysteem ligt het afval her en der verspreid: naalden en scherpe, vuile voorwerpen, keuken- en kantoorafval, verpakkingen, farmaceutisch, radioactief en laboratorium afval, menselijke weefsels en organen, bloed, lichaamsvloeistoffen en gasvormige, vloeibare en vaste chemische stoffen met een hoog gehalte aan zware metalen.

Deze vaststelling was voor AZV de aanleiding om voorrang te geven aan de bouw van een ruimte voor de ver-

werking van biomedisch afval in het HGR (algemeen referentieziekenhuis) van Mubumbano. Dit grootschalige proefproject kwam tot stand met steun van de Fondation de Luxembourg.

In een afgesloten zone werden de volgende voorzieningen ingericht: een afvalput, een glasput en een verbrijzelaar, een verbrandingsoven, een centrale put, een put voor placenta's en een bureau. Daarnaast werd aan het zorgpersoneel een vormingssessie aangeboden rond afvalbeheer. Het hele traject kwam in de cursus aan bod: van inzameling tot vernietiging. De ziekenhuishygiënist heeft zich bekwaamd in het inrichten en coördineren van de ruimte. Deze vormingssessies hebben een blijvend karakter, zodat het zorgpersoneel zich permanent kan bijscholen. Het ziekenhuis kreeg ook hygiënemateriaal en gereedschap.

Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

REGIO OOST-AFRIKA Oost-Congo en Rwanda

Renovatie van de operatiekamers

AZV kan bogen op jarenlange ervaring met districtchirurgie. Deze manier van werken heeft dan ook al ruimschoots haar vruchten afgeworpen. In een eerste fase wordt de operatieafdeling onder handen genomen met een onderverdeling in verschillende interventiezones. Daarna volgt de uitrusting van de operatiekamers, de organisatie van een patiëntencircuit, de invoering van hygiëneprotocollen en de bijscholing van het zorgpersoneel.

Dankzij deze ingrepen voldoen de ziekenhuizen aan de vereiste normen om postoperatieve infecties te voorkomen, het hygiëneniveau op te krikken en de patiënten meer comfort te bieden. De renovatie van de operatieafdelingen is een essentiële voorwaarde om te voldoen aan de vereiste normen om postoperatieve infecties te voorkomen, het hygiëneniveau op te krikken en de patiënten meer comfort te bieden. Deze ingrepen zorgen ook voor een betere, efficiëntere werkomgeving voor het zorgpersoneel. Een strikte scheiding tussen het vuil en proper circuit is een algemene basisreflex in een operatieafdeling. De zones zijn onderling verbonden via gangen die de goede werking moeten garanderen, met handhaving van de veiligheid op het vlak van infectierisico's.

Om aan deze eis te voldoen, is AZV in 2022 gestart met de renovatie van de operatiezalen in enkele van haar partnerziekenhuizen. In het ARZ Nyatende en het ARZ Nyangezi werden patiënten- en materiaalcircuits ingevoerd die aan de normen voldoen. Voor deze structurele werken werd een beroep gedaan op lokale aannemers. De werken zijn nog volop bezig. Verwacht wordt dat tegen het einde van het jaar zo'n 90% van het project zal zijn voltooid.

Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

Het belang van geestelijke gezondheidszorg in conflictgebieden

Al decennialang wordt de regio van de Grote Meren geteisterd door een opeenvolging van gewapende conflicten. Deze instabiele situatie leidde tot een aanzienlijke toename van mensen met psychische aandoeningen. Denk maar aan gedragsverandering, veelvuldig geweld binnen de verschillende gemeenschappen, intrafamiliaal en partnergeweld. De hachelijke omstandigheden waarin de bevolking tracht te overleven, veroorzaakt veel stress en mentale onrust. Verschillende referentiecentra in de regio op het vlak van neuropsychiatrische aandoeningen (zoals onder meer SOSAME, CNPK Ngozi en CSM Gitega) vangen zowel patiënten op die zijn doorverwezen door andere structuren als patiënten die zich op eigen initiatief aanmelden.

Mensen die dringende psychiatrische hulp zoeken, komen vaak in structuren terecht die deze specifieke zorg niet aanbieden, een verkeerde diagnose stellen of hen foutief doorverwijzen. In afwachting van hun diagnose worden ze vaak opgenomen, waardoor de ziekenhuiskosten voor de patiënt

hoog kunnen oplopen. Deze groep krijgt nog vaak af te rekenen met de stempel van 'geesteszieke'.

In Oost-Congo en Burundi is er geen psychiatrische spoedopvang. De secundaire en tertiaire ziekenhuizen beschikken enkel over spoeddiensten voor somatische aandoeningen. Weinig instellingen hebben een psychiatrische afdeling. De behandeling van acute psychische stoornissen vereist evenwel expertise die enkel de neuropsychiatrische centra kunnen bieden. Helaas

beschikken deze centra niet over een dienst die functioneert conform de normen.

Tegen deze achtergrond besliste AZV om de centra te helpen bij de oprichting van een spoeddienst binnen hun structuur. Op die manier wordt een reële behoefte ingevuld met een efficiënter zorgaanbod voor de bevolking. Er werd speciale aandacht besteed aan een degelijke triage van de patiënten naargelang de ernst van hun noodsituatie, de stabilisatie van acute gevallen en de observatie van patiënten gedurende 24 tot 48 uur, om vervolgens te beslissen over hun behandeling (minder nodeloze ziekenhuisopnames die niet meteen soelaas brengen en minder zorgkosten voor de patiënten).

Dankzij deze benadering zal het neuropsychiatrisch centrum ook aan de huidige normen kunnen voldoen.

▶ Met steun van de Belgische Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD)

FINANCIËLE RESULTATEN 2022

Artsen Zonder Vakantie (AZV) vindt transparantie naar de donateurs en haar partners essentieel. We geven u hier dan ook een overzicht van de middelen die we in 2022 hebben ontvangen en hoe we ze hebben besteed.

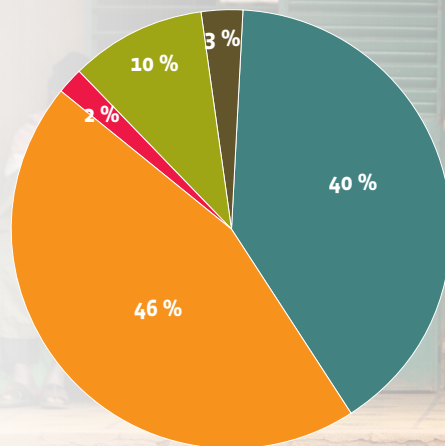
Inkomsten uit subsidies en giften

In 2022 beschikte Artsen Zonder Vakantie over een totaalbudget van bijna 4,5 miljoen euro, waarvan net als in 2021 ongeveer 46% afkomstig was uit subsidies. De subsidies van de Belgische overheid en de Europese Unie nemen hierin het grootste aandeel. Aan beide subsidiedossiers is elk jaar opnieuw een uitgebreid meerjarenprogramma gekoppeld. In 2022 werd in het nieuwe programma (2022-2026) van de Belgische overheid een hoger bedrag goedgekeurd ten opzichte van het voorgaande programma. De toegekende stijging met 18% bevestigt het vertrouwen van de Belgische overheid in het werk van AZV.

Net als voorgaande jaren bestaat onze andere belangrijke bron van inkomsten (53%) uit giften en legaten. Hiervoor konden we in 2022 opnieuw rekenen op onze trouwe achterban van meer dan 15.000 donateurs en kregen we ook opnieuw steun van verschillende fondsen, ondernemingen en verenigingen.

Inkomsten per bron

Subsidies	46 %
Privégiften	40 %
Giften van stichtingen	3 %
Legaten	10 %
Andere inkomsten	2 %

Uitgaven per land

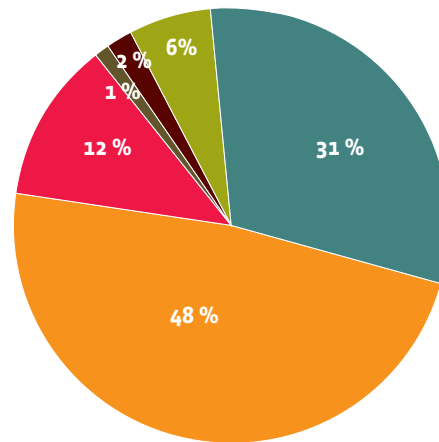
We trachten met onze middelen steeds een zo groot mogelijke impact te hebben op de werking van de meer dan 40 partnerziekenhuizen waarmee we samenwerken.

In 2022 ging bijna 2,9 miljoen euro rechtstreeks naar lopende projecten in deze partnerziekenhuizen. Zo werden de grootste happen uit het budget uitgegeven in de DRC (48%) en Burundi (31%), gevolgd door Benin (12%), Burkina Faso (6%) en Rwanda (2%). 1% van het totaalbudget werd in België besteed aan sensibilisering voor onze projecten. 2022 stond eveneens in het teken van een inhaalbeweging na de COVID-pandemie die ons heeft aangezet om de beschikbare middelen maximaal aan te wenden. Dankzij onze lokale teams zijn we daarin geslaagd en konden we nog meer budgetten uittrekken voor deze projecten.

Naast de rechtstreekse projecten werd zo'n 17% van de middelen besteed aan het werven van nieuwe fondsen, 6% aan externe communicatie en 14% aan de algemene werking van de organisatie, zowel in Afrika als in België.

Om het aantal projecten op te voeren en institutionele donateurs aan te spreken werd eveneens geïnvesteerd in een versterking en uitbreiding van de teams ter plaatse in de 3 Afrikaanse regio's. Samen met de Belgische overheid volgen we nauwgezet de ratio's op tussen de kosten voor fondsenwerving en de algemene werking enerzijds en de inkomsten anderzijds. Voor 2022 situeren beide ratio's zich onder de wettelijk toegelaten grens van 30% voor de fondsenwerving (21%) en 20% voor de algemene werking (16%).

Burundi	31 %
DR Congo	48 %
Benin	12 %
België	1 %
Rwanda	2 %
Burkina Faso	6 %

Artsen Zonder Vakantie maakt deel uit van de koepelbeweging 11.11.11 en van de VEF (Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving).

We bedanken al onze privédonateurs en al onze partners.

Een volledig overzicht van de financiële resultaten vindt u op

<https://azv.be/over-ons/transparantie/>

VOORUITBLIK: Prognoses voor 2023

2023 is in de Chinese dierenriem het jaar van het konijn, een uitgelezen kans om relaties op te bouwen, langetermijnplannen te maken en te investeren in de toekomst.

In dit nieuwe jaar willen we het engagement van onze expert-vrijwilligers kracht bijzetten door zendingen te organiseren en de werkgroepen en het ambassadeursprogramma nieuw leven in te blazen.

We streven ook naar een nauwer contact met de technische en institutionele partners om gezamenlijke programma's uit te werken. We zouden graag op verschillende manieren de banden met de onmisbare groep van privédonateurs in stand houden en aanhalen.

Het is de bedoeling dat we de Strategie 2030 omzetten in een concreet strategisch plan dat als richtsnoer zal dienen om de praktische uitwerking van onze strategie zo goed mogelijk voor te bereiden, duidelijk te omschrijven en van nabij op te volgen, zodat het proces voor alle betrokkenen zo doeltreffend, motiverend en leerrijk mogelijk wordt.

De methodologie van 'Capaciteitsopbouw' zal worden aangepast om de visie rond volksgezondheid te integreren in de manier waarop we onze referentieziekenhuizen willen versterken.

Verder zullen we onderzoeken hoe we de identiteit, het verhaal en de naam van Artsen Zonder Vakantie meer weerklank kunnen geven om extra vrijwilligers en donateurs aan te trekken en onze geloofwaardigheid te versterken.

Samen met u kijken we uit naar een creatief en inspirerend jaar!

ELKE GIFT TELT BRENG VERANDERING. STEUN ONZE PARTNERZIEKENHUIZEN IN AFRIKA

Doneren kan ook
via rekeningnummer
BE73 7331 0001 0060.
Giften vanaf 40 euro zijn
fiscaal aftrekbaar.

Artsen Zonder Vakantie onderschrijft de
**ethische code van de Vereniging voor
Ethiek in de Fondsenwerving (VEF).** Dit
houdt in dat donateurs, medewerkers en
personeelsleden tenminste jaarlijks op
de hoogte worden gebracht van wat met
de verworven fondsen wordt gedaan.

ARTSENZONDERVAKANTIE

Artsen Zonder Vakantie vzw
Zwartzustersvest 21 - 2800 Mechelen - België
T: +32 (0)15 400 888 - info@azv.be - www.azv.be